

Sygn. akt VI U 1664/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2018 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 7 września 2017 r., numer: (...)

w sprawie: M. L.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem W. R.

o składki

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala iż do podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne W. R. zatrudnionego u M. L. prowadzącego Przedsiębiorstwo (...) nie wlicza się wynagrodzeń uzyskanych przez W. R. z tytułu realizacji umów o dzieło łączących go z (...) Spółką z o. o. z siedzibą w Ż. w okresie od czerwca 2014 r. do grudnia 2016r.,

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz M. L. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt VI U 1664/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 września 2017 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne W. R. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek Przedsiębiorstwo (...) M. L. w okresach 06/2014 r. – 10/2014 r., 12/2014 r. – 10/2015 r., 12/2015 r. – 06/2016 r., 08/2016 r. – 12/2016 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że W. R. będąc pracownikiem w PW (...) wykonywał umowy o dzieło na rzecz własnego pracodawcy i w związku z tym płatnik składek (będący pracodawcą) ma obowiązek wykazać składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu przychodu otrzymywanego z umów o dzieło.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik składek wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu odwołania wskazano, że nie było przesłanek do uwzględnienia przychodów z umów o dzieło, które W. R. zawierał z

(...) sp. z o.o. Zdaniem płatnika składek, ustalenia organu rentowego są niezgodne ze stanem faktycznym i nieoparte w materiale dowodowym zebrany w czasie kontroli. Odwołujący opisał, na czym polegają czynności pracowników zatrudnionych w PW (...) oraz osób wykonujących prace na podstawie umów o dzieło w spółce (...). Dodatkowo wskazano, iż PW (...) nie posiada wspólnego parku maszyn z przedsiębiorstwem (...), a każdy z w/wym. podmiotów gospodarczych posiada własne maszyny, znajdujące się w jednej hali produkcyjnej. Przedsiębiorstwa mają swoich kontrahentów i realizują odrębne zamówienia. W ocenie odwołującego brak jest podstaw do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje.

W. R. został zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku szlifierza - ślusarza, w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. od godziny 6 do godziny 14. W. R. pracował jako szlifierz narzędziowy, zajmując się szlifowaniem różnych części do form wtryskowych, pod nadzorem odwołującego. Przełożonym W. R. jest M. L..

T. E. zaproponował W. R. pracę po godzinach pracy w spółce (...). W. R. przyjął propozycję i między stronami były zawierane umowy o dzieło w w/wym. okresach, w których to umowach określano na czym będzie polegać dzieło, wynagrodzenie oraz czas wykonania dzieła. W. R. na podstawie wskazanych umów o dzieło zajmował się przede wszystkim wykonywaniem elementów do form wtryskowych. Wykonywane czynności różniły się od tych, które W. R. wykonywał w ramach pracy w PW (...). Na podstawie umów o dzieło zawartych z firmą (...) również zajmował się szlifowaniem elementów ale przeznaczonych do innych form. Rysunki techniczne elementów do wykonania W. R. dostawał od T. E.. Wyżej wymienione prace W. R. wykonywał po godzinie 14, na urządzeniach będących własnością spółki (...), w budynku przedsiębiorstwa (...), który był budynkiem sąsiednim dla budynku PW (...).

Elementy, które wykonywał W. R. nie były nawzajem wykorzystywane przez w/wym. przedsiębiorstwa. Każdy element jest przypisany do konkretnej formy, które to formy następnie są sprzedawane do różnych klientów. Nie było elementów produkowanych wspólnie przez PW (...) i spółkę (...).

- dowody: poświadczona kserokopia umowy o pracę (k. 9 akt sądowych), zeznania M. L. i W. R. (protokół z rozprawy z 15.05.2018 r. – k. 120-123 akt sądowych); umowy o dzieło (k. 73 akt sądowych); zeznania świadków T. L. i T. E. (protokół z rozprawy z 05.06.2018 r. – k. 137-139 akt sądowych)

Przedsiębiorstwo (...) to głównie narzędziownia, nastawiona na wdrażanie nowych technologii w produkcji form wtryskowych (wykonywanych z metalu), które później są wykorzystywane do wytwarzania form z plastiku. Zadaniem spółki (...) jest rozwój przetwórstwa tworzyw sztucznych, w szczególności produkcji na wtryskarkach. Spółka używa niektórych form wytworzonych przez PW (...), ma także wtryskarki, na których produkuje konkretne detale oraz dysponuje starszym parkiem maszynowym umożliwiającym produkcję prostych form i przyrządów.

W 2014 r. były oddzielne budynki przeznaczone dla każdego z przedsiębiorstw (w pierwszej połowie 2014 r. PW (...) wynajmowało od spółki (...) budynki). Maszyny między spółką (...) i PW (...) są wyodrębniane (w okresie od stycznia do marca 2014 r. wspomniana spółka wynajmowała PW (...) maszyny). Na maszynach spółki znajdują się odpowiednie tabliczki. Przedsiębiorstwo (...) ma klientów zainteresowanych produkcją form wtryskowych, zaś spółka (...) ma także klientów na produkcję detali z tworzyw sztucznych. Co do zasady PW (...) i spółka (...) mieli różnych klientów, z wyjątkiem firm (...) Sp. z o.o., Odlewnia metali (...), (...) Sp. j., (...) Sp. z o.o., (...) H. (...), (...), (...) Sp.j., (...) S.A. Przedsiębiorstwo (...) i spółka (...) realizowały różne zamówienia.

- dowody: zeznania M. L. i W. R. (protokół z rozprawy z 15.05.2018 r. – k. 120-123 akt sądowych); zeznania świadków T. L. i T. E. (protokół z rozprawy z 05.06.2018 r. – k. 137-139 akt sądowych);

zestawienia sprzedaży spółki (...), wykaz środków trwałych PW (...) oraz spółki (...), faktury VAT (k. 13-34 akt sądowych); pismo PW (...) (k. 132 akt sądowych); pismo spółki (...) (k. 133 akt sądowych)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w aktach sprawy dokumenty, zeznania świadków T. L. i T. E. oraz zeznania odwołującego M. L. i zainteresowanego W. R.. Strony nie kwestionowały prawdziwości dokumentów, a w ocenie Sądu te dokumenty zasługują na uznanie ich za wiarygodne. Sąd także w całości dał wiarę zeznaniom świadków, które ocenił jako spójne. Sąd za wiarygodne uznał także zeznania odwołującego i zainteresowanego, ponieważ były one logiczne oraz zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie płatnika składek zasługiwało na uwzględnienie. Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie właściwej kwoty podstawy wymiaru składki dla W. R. w związku z wykonywaniem pracy na podstawie umowy o pracę i umowy o dzieło. W myśl art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Zgodnie z art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Podkreślić należy, że między stronami umowy o dzieło nie występuje jakikolwiek stosunek zależności lub podporządkowania. Nadto, wykonanie dzieła oznacza określony proces pracy lub twórczości o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do efektu ustalonego przez strony w momencie zawierania umowy. Jako że umowa o dzieło jest umową o „rezultat usługi” - co jest podstawową cechą odróżniającą ją od umowy o pracę oraz od umowy zlecenia - konieczne jest, aby działania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, w postaci materialnej bądź niematerialnej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 listopada 2017 r., sygn. III AUa 339/17, LEX nr 2418129).

Przechodząc do definicji pracownika na gruncie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych należy wskazać, iż stosownie do treści art. 8 ust. 1 i ust. 2a ww. ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, a także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Powyższy przepis dotyczy dwóch sytuacji – pierwszej, w której praca jest wykonywana na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy oraz drugiej – w której praca jest wykonywana na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a (wykonujących pracę na podstawie innych umów jw.), w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło (art. 18 ust. 1a ww. ustawy). Innymi słowy, w przypadkach, gdy umowę o dzieło zawierają osoby niezwiązane stosunkiem pracy oraz gdy praca nie jest realizowana dla pracodawcy - nie powstaje obowiązek naliczenia i odprowadzenia składek.

W ugruntowanym orzecznictwie poprzez „pracę wykonywaną na rzecz pracodawcy” rozumie się pracę, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę

trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Wszystko to zaś ma na celu obniżenie kosztów zatrudnienia przez zastąpienie „oskładkowanego” wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowanym” wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2017 r., sygn. II UK 693/15, LEX nr 2238708). Podkreśla się, iż musi istnieć bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez jego pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z innym podmiotem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. III AUa 2100/16, LEX nr 2447647).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy w pierwszej kolejności należy podkreślić, iż bezspornym pozostawało to, że W. R. był od 02.01.2012 r. zatrudniony na podstawie umowy o pracę w PW (...) i w okresach 06/2014 r. – 10/2014 r., 12/2014 r. – 10/2015 r., 12/2015 r. – 06/2016 r., 08/2016 r. – 12/2016 r. wykonywał prace na podstawie umów o dzieło zawartych ze spółką (...). W ocenie organu rentowego, W. R. wykonywał wyżej wskazane umowy o dzieło na rzecz własnego pracodawcy. Sąd po przeprowadzeniu postępowania dowodowego doszedł do odmiennych wniosków. Czynności, które wykonywał W. R. w ramach stosunku pracy i umowy o dzieło były te same w tym znaczeniu, iż wynikały bezpośrednio z zawodu W. R. (jego kwalifikacji). Co istotne, szlifowanie dotyczyło innych form w spółce i innych form w PW (...) oraz było wykonywane w oddzielnych budynkach, na innych urządzeniach. Dalej także należy wskazać, iż prace, które wykonywał W. R. były związane z realizacją niezależnych od siebie zamówień – dotyczyły innych klientów w PW (...) i innych w spółce (...). Nadto, brak jest podstaw do stwierdzenia, iż praca W. R. przyniosła pracodawcy jakiegokolwiek wymierne rezultaty. Z materiału dowodowego zebranego przez Sąd nie wynika, aby W. R. realizując umowy o dzieło świadczył w istocie (pośrednio czy też wprost) usługi na rzecz swojego pracodawcy jak również aby pracodawca miał być beneficjentem tych usług. Sam fakt, że PW (...) i spółka (...) sąsiadują ze sobą, mają zbliżony przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej i tym samym dysponują podobnymi maszynami (wtryskarki itp.) nie jest wystarczający do wyprowadzenia wniosku, iż W. R. wykonywał umowy o dzieło na rzecz własnego pracodawcy. Konkretnie maszyny należące do PW (...) i spółki (...) stanowiły odrębne i niezależne od siebie środki trwale każdego z tych podmiotów. Postępowanie dowodowe wykazało, iż współpraca między tymi dwoma podmiotami dotyczyła jedynie wynajmu budynku od stycznia do czerwca, wynajmu maszyn od stycznia do marca oraz wynajmu pojazdu. Powyższe jednak nie prowadzi do uznania, że W. R. świadczył w ramach umowy o dzieło pracę na rzecz swojego pracodawcy ani że pracodawca uzyskiwał rezultaty tej pracy. Na podstawie zebranego materiału dowodowego można jednoznacznie stwierdzić, że faktyczny zysk z czynności W. R. w ramach umów o dzieło uzyskiwała spółka (...). Jednocześnie należy zauważyć, że w przedmiotowej sprawie organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów w celu wykazania, że zaskarżona decyzja jest uzasadniona. W konsekwencji powyższych ustaleń faktycznych i rozważań prawnych, art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie mógł mieć w tej sprawie zastosowania.

Mając na względzie powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1. sentencji wyroku.

W punkcie 2. wyroku Sąd na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5, § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804), zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz M. L. kwotę 3.600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego. Należy zauważyć, iż Sąd dokonał obliczenia wysokości kosztów zastępstwa prawnego należnych odwołującemu od organu rentowego, jako stronie wygrywającej sprawę, w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. w brzmieniu obowiązującym w dniu wszczęcia niniejszego postępowania z odwołania od decyzji ZUS z 07.09.2017 r., tj. w dniu wniesienia odwołania do organu rentowego, czyli w dniu 09.10.2017 r. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 202/07, OSNP 2009/3-4/50, datą wszczęcia postępowania z odwołania od decyzji organu rentowego jest dzień wniesienia odwołania do tego organu, a nie dzień skierowania sprawy przez przewodniczącego sądu do rozpoznania. Wobec tego, nie było podstaw do zastosowania do obliczenia kosztów zastępstwa prawnego w przedmiotowej sprawie przepisu wyrażonego § 9 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym od dnia 13.10.2017 r.